

освіти вимагає особливої уваги. Саме в умовах реального навчання відбувається адаптація дітей, соціалізація, визначення їхнього місця в колективі і под. Крім того, формування в першокласників навичок орієнтування на площині зошита, культури запису, графічних навичок та інших загальнонавчальних умінь і навичок потребує безпосередньої участі педагога.

Дискусійними залишаються питання тривалого перебування дітей у режимі онлайн, використання ними різноманітних гаджетів і впливу цих чинників на фізичний, психоемоційний стан та соціалізацію учнів.

Безумовно, трансформація звичайного навчального процесу в онлайн-школу, стала періодом набуття вчителями, учнями та батьками нового досвіду, переконливим поштовхом до розвитку кожного. Проте у процесі аналізу й пошуку оптимального поєднання шкільного й дистанційного навчання ми обстоюємо позицію, що новий формат віддаленого навчання – телеуроки, освітні онлайн-платформи, не можуть замінити процесу «живого» навчання, спілкування учня з учителем та однокласниками, під час якого відбувається формування особистості дитини та її поведінки, формуються навички соціальних відносин.

Піддячий М. І.

РОЛЬ І МІСЦЕ ВЧИТЕЛЯ У СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОМУ РОЗВИТКУ СТАРШОКЛАСНИКА

На період свідомого буття людина є свідком зміни станів природного, особистісного та суспільного характеру. Оскільки на ряду з прогнозованими змінами в природі та людині відбуваються й не прогнозовані то й структурування завдань, які потрібно вирішувати, знаходяться у вимірі буття соціуму, впливу людини на природу, способів пізнання особистістю себе та світу в умовах мінливого життєвого простору та нестабільного природного середовища. Це спонукає науковців та освітян до системного розроблення проектів забезпечення поступу людини та суспільства.

У цьому контексті особливе місце займає вчитель який виховує і навчає старшокласника з метою розвитку, самообслуговування та створення продукту праці. Окреслений напрям дослідження буде завжди актуальний, оскільки він відноситься до питань: 1) розвитку особистості, формування багатогранності культури суспільства, зміцнення держави; 2) розбудові гуманітарної безпеки (захист: людини, сім'ї, народу; цілей, ідеалів, цінностей і традицій, укладу життя та культури; прав та обов'язків людини; основних свобод) [7, с. 108] в територіальних межах, шляхом створення та накопичення матеріальних та нематеріальних ресурсів.

У зв'язку з цим, в теоретичному і практичному відношеннях маємо розробляти проекти продуктивної суб'єктної взаємодії, охоплюючи всі сфери й галузі, які забезпечують життєдіяльність особистості, територіальної громади і суспільства. А саме: економічна з акцентуванням на розбудову ринкових відносин; політична – проектування та реалізація

демократичного типу життя людини та суспільства; духовна сфера – виокремлення та продукування ціннісних пріоритетів людини та суспільства; професійна – набуття професійного досвіду та компетентностей, які вона використовуватиме в професійній діяльності; соціальна – проектування життєвого шляху і побудова міжособистісних стосунків у суспільстві в процесі суб'єкт-суб'єктної, суб'єкт-об'єктної та об'єкт-суб'єктної взаємодії [6, с. 270].

Значна роль та місце у процесі підготовки до життя і праці, відводяться системі загальної середньої освіти. У процесі організації навчання та виховання, спрямованому на виконання старшокласником лінійних і нелінійних освітніх, життєвих і трудових завдань ключове місце відведено вчителю, який забезпечує виконання освітніх завдань в реальних умовах розбудови суспільства [3, с. 144]. Їх фахова підготовка повинна відповідати сучасним особистісним потребам та суспільним запитам.

Підготовка вчителя відбувається у відповідності до концепції в якій розкривається сутність, природа і складники педагогічної майстерності. Головною метою педагогічної освіти має бути підготовка вчителя, який володіє необхідними творчими й професійними якостями, що дають йому змогу творити педагогічну дію з метою найбільш продуктивного розвитку різновидів досвіду старшокласника, передусім теоретичного (інтелектуального), почуттєвого (естетичного) [4, с. 49], практичного. При цьому вчитель проектує навчально-виховний процес зобов'язаний усвідомлювати, що формування старшокласника можна здійснювати лише гуманістичними засобами свого предмета й власної особистості.

У процесі взаємодії із старшокласником учитель має досконало володіти оновленим змістом загальної середньої освіти, що сприятиме вирішенню суперечностей між суспільними вимогами та потребами особистості в отриманні якісної освіти. В межах навчально-виховного процесу вчитель забезпечує взаємодію старшокласника з освітнім середовищем, спрямовану на формування високого рівня життєдіяльності та розвиток якостей і цінностей [2, с. 111] необхідних для співпраці із соціально-трудовим простором в умовах високотехнологічного середовища. У зв'язку з цим, підготовка та самопідготовка майбутніх вчителів має здійснюватись відповідно до потреб особистості та вимог суспільства. Вона повинна бути структурованою та мати цілеспрямований характер. Її результатом мають бути сформовані професійні якості та цінності особистості.

Потенціал кожного учителя у означеному контексті необхідний для виконання завдань як галузевого освітнього напрямку, так і для соціально-трудового розвитку старшокласника. Він має на меті сформувати високий рівень готовності до реалізації особистісних і громадянських значущих цілей в умовах глобалізованого простору за рахунок підвищення рівня конкурентоспроможності старшокласника [4, с. 84]. Від досягнення цієї мети залежить успішна взаємодія зі світом як на рівні матеріального виробництва, так і на рівні особистісного і суспільного взаєморозуміння,

взаємоповаги, взаємодопомоги.

Соціально-трудоий розвиток особистості – неперервний процес спрямований на духовне, інтелектуальне, фізичне, соціальне і професійне формування особистості через поетапний індивідуальний вияв у системі її мотивів фундаментальної потреби пізнання та застосуванні отриманих знань для становлення діяльній складовій психологічній сфері з метою взаємодії у процесі вироблення суспільно значущого продукту праці [5, с. 106-108]. Розбудовується соціально-трудоий простір шляхом проектування на власному культурологічному підґрунті. Національний проект має враховувати ризики пов'язані із зовнішнім впливом учасників міжсуспільної взаємодії, які мають власну культуру, суспільні цінності та визначені пріоритети розвитку. Відповідно державні інституції, які представлені за певною структурою соціальних прошарків, повинні забезпечити підготовку гармонізованої особистості у напрямі формування компетентностей із спеціалізацією у відповідній галузі обраній для соціально-професійної діяльності та взаємодії.

Література:

1. Піддячий В. М. Естетичні засади професійного саморозвитку майбутнього педагога [Рукопис] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2016. 279 с.
2. Піддячий В. М. Обґрунтування моделі професійного саморозвитку майбутнього вчителя. Педагогічний і процес: теорія і практика. 2014. №1. С. 108–114.
3. Піддячий М. І. Навчально-виховний комплект старшокласників: соціально-професійна орієнтація. Проблеми сучасного підручника. 2015. №15 (2). С. 141-149.
4. Піддячий М. І. Соціально-професійна орієнтація учнів як напрям у підручникотворенні. Проблеми сучасного підручника. 2011. С. 80-89.
5. Піддячий М. І. Теоретико-методичні засади підготовки старшокласників до професійної діяльності в умовах профільного навчання : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2010. 507 с.
6. Піддячий М. І. Сутність формування компетентностей старшокласників : реалізація компетентісно орієнтованого навчання в освіті: теоретичний і практичний аспекти: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 лист. 2019 р. Київ, 2019. С. 269-272.
7. Піддячий М. І. Соціально-професійний розвиток: компетентності старшокласників та студентів. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці. 2019. С. 107-110.

Польська О. А., Стасенко В. І.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ КУЛЬТУРИ ЧИТАННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Наші діти є інтелектуальним ресурсом країни, резервом людського потенціалу нації. Сім'я, школа, бібліотека створюють оточення, яке формує культуру читання особистості. Виховання висококваліфікованого читача –